

ХОТЕЛ НИКАРАГВА

СИНОЋ САМ ПЛАКАО У СНУ

Синоћ сам плакао у сну.

Сад узалуд покушавам да се сетим слике, сцене, која ме је тако растужила, која ме је до те мере потресла. У ствари, боље је рећи да је то био плач мога бића у корену. Моје суштине. Не бих чак са сигурношћу могао рећи да је то био само плач; био је више од плача – надплач...

Плакао сам и раније у сновима, узалуд дозивао мајку, ал' никад тако дубоко и неутешно као да сам био спознао некакав коначни ужас, ужас постојања. Или био стекао увид у какву окултну заверу против живота; увид који у трену може да сагори твој нуклеус, те да ти занавек остане урна са пепелом наместо душе.

Ничега се другог не могу сетити, до големе туге, из тог ониричког сценарија. Сад је остао још само телесни утисак риданања који се диже и попут магле ишчезава, као да сам са рамена нетом снео претешки ковчег, и већ влага на јастуку хлапи.

Не полази ми за руком (и оловком наравно) да реконструишем приближно једнак осећај. Не могу пронаћи речи које би биле употребљиве.

Толики раскорак између синтаксе и емоција које су остале у сећању као еруптивна сила из сна, за записничара, који би изјутра да евоцира и извесним скупинама речи образује описе туге, представља тотални пораз; завршава углавном обешчашћењем властитог доживљаја.

Шта то моје сневачко ЈА можебити зна, а не могу знати овај ја који залуд покушава да прибележи своје искуство, немоћан да декодира одблеске опсена које на трен минуше мимо убогих чула?

Каква је то ноћна, ониричка страна моје природе?

Као да пробуђен, човек не сме бити припуштен нечему што борави у њему, али од њега не потиче...

ЛАКУ НОЋ

Пред први мрак, кад се подмире кућни послови и стиша грозница дана на увиру, у дворишту у башти, на дрвеће и цвеће, на полеглу траву спуштају се сенке и подижу мириси.

Кроз одшкринуте прозоре осећамо струјање хладноће и ретки звукови крупњају у тишини.

Лежимо већ, сваки у својој кревету.

Мајка последња након коленопреклоне молитве пред иконом богородице.

Гледамо како из шпорета одсјаји пламенова лижу таваницу.

Из мркоцрвеног рама, иза вратанаца, пуцкетају варнице и погде испада жар који отац, опљунув тропрстје, хитро враћа натраг у ложиште.

На лимунжутом патосу остају прогоретине, црне рупе као угашене звезде.

Изговарамо редом *Лаку ноћ* једни другима као да се растајемо накратко, као да ћемо некамо, сваки својим путем.

И све наједном бива глуво.

Обузима ме пријатна језа да ћу и ове ноћи јездити волшебним лавиринтима снова.

Али се бојим густог мрака и самоће у огромном гвозденим кревету.

Ослушкујем како пуцкета намештај, како се кућа у темељ слеже. Покоји удаљени лавез.

Пишти струјање крви у ушима. Шапато се отац и мајка разговоре. Помислим на њихову смрт.

Деда је рекао да је сваки човек смртан и кратковек. Шта ћу без оца и мајке?

Ћутке се затресем гутајући плач да се не одам, држећи се чврсто рукама за руб тешког јоргана из кога само носом провирујем, да не потонем, пре него што ме угаси сан, у мутну гаму туге којом сам дарован рођењем.

Да ли човек кад умире каже *Лаку ноћ*?

КЉУЧЕВИ

Где, кључеви у џепу!

Стари, давно загубљени, који више ништа не закључавају нити откључавају. Они исти због којих сам се ждрао на степеништу, због којих ми је дланове росио хладан зној, падале тешке речи на рачун моје заборавности и немара. У сну сам опипавао јесу ли на свом месту, могу ли ући и изаћи, јесам ли господар врата. Колико пута сам се, касно иза поноћи, у таксију панично плъескао по бутинама и доњим леђима да би ме умирила њихова избочина. Шта све нисам опсовао на по пута до куће због овог изрезбареног комадића метала. Моје је целодневно расположење одлазило у неповрат због њих. Сумњао сам у своје послање, преклињао кућне духове, анђела чувара, преклињао, проклињао...

И ево их данас на дну џепа у давно затуреним панталонама: ко зна колико су дуго избивали у невиду. Појавили се. Васкрсли кад сам већ одавно променио браву, стан и брак.

Потпуно равнодушни, тихо ми се смејуље својим назубљеним профилем, као да знају да ће ме надживети, да је моја губивост далеко већа од њихове...

САКСОФОН, ВАРИЈАЦИЈА

Саксофон у очевим рукама у лаганим и дугим гутљајима испија ваздух из његових груди и алвеола. Тај ваздух није овај околни, он је прочишћен његовим крвотоком, оплемењен његовим откуцајима срца и тим звуковима, ритмом, враћен кроз клапне и извијену сурлу на дну инструмента. И чини се, судећи по изразима лица слушалаца, као да њихов слух походи какво магловито сећање на давно заборављени бол, тренутак када су, заувек прогнани из првотне лепоте.

Окупљени, који као омађијани слушају његову музику, потакнути унутрашњом nelaгодом, осећају да их тишти неко ампутирано прасвојство, али не знају одакле долази тај звук, тај једва чујан зов, нити у ком правцу да се осврну да би га јасније чули. Зато, слушајући га док свира суштином своје душе и бића, доступне једино Богу, потресени, дижу руке и главе забацују уназад, уперене баш онамо где треба, пут неба.

ПАУК

Написао сам на маргинама неких бележака на писаћем столу, једну поред друге речи *паук* и *паук*. То вече се моја жена избекумила угледав чудовишног инсекта на зиду изнад моје главе. Био је то паук каквога до тада нисам видео. Огроман, величине омање шаке, длакав, готово пресвучен крзном. Приморан њеним несносним вриштањем изух ципелу и плеснух по зиду тик поред њега, промашивши.

Јеси ли ја убио? Јесам. Уууууу! Фуј! Стресла се читавим телом и дуго потом није ми дозволила ни да је дотакнем руком којом сам држао ципелу, нити да изрекнем било коју реч која би је могла подсетити на узрок њеног хистеричног напада.

Ја сам са нестрпљењем чекао да оде на починак и да на миру кренем у потрагу за оним чудесним чупавцем. Но узалуд, он је нестао без трага. Осетио сам губитак јер сам, вођен неодољивом жељом, хтео да га уловим и заточим у стаклену посуду са поклопцем. Тако бих могао с времена на време да га са осећањем тријумфа разгледам из безбедне близине.

Да му се помало дивим, помало тетошим свој страх и гадљивост...

РЕЧ ЉУБАВ

Реч „Љубав“ давно већ не слеће на моје усне.

Када бих се усудио казати гласно реч „радост“, чини ми се да би зашкрипало каогод дрвеним папучама по патосу.

за С. Р.

Твоје ме присуство чини раздражљивим: твоја телесност, то што ме примораваш да те слушам, што ме је повремено стид зато што те уопште не слушам. То што ме

посматраш тако радознано, ведро, испитивачки, измешта ми желудац у једњак. Чиниш ме тако неспокојним твојим поклонима, јер ја не умам и никада нећу моћи да ти узвратим пријатности.

Ти не знаш, мила жено, љупко створење, холограму добрих намера божјих, ти и не слутиш како једва чекам да се све што пре сврши, да те пољубим на расанку, да те загрлим растерећен твојим одласком.

Али како заборавити твој мирис, звук твога тела, дивљу електрику твоје косе док једва чујно боса корачаш по стану, твој глас одвећ удаљен за мене; како заборавити име на које се одазиваш?

Никада сазнати нећеш да те посматрам кришом кроз завесе док се одвозиш аутомобилом у ноћ, да ћу убрзо чезнути за тобом и желети те. Само тада кад више ниси ту јер нисам достојан твога присуства.

Нити ћеш знати да ћу крај узглавља поставити два телефона, молећи милост случаја да барем један позвони, звони и звони дуго, а да се не јавим док ми се сузе сливају у оба увета.

Ако икад будеш читала ове редове немој ни помислити да су посвећени теби, они су само пуко пражњење усијаних нерава, испуњавање простора између неподношљивог откуцаја секунди. Док, демобилисан из живота, постајем неутешни изопштеник који се предаје греху усамљености, сулудо чекам твоје тело тинејџерке, лице Мадоне, меланхолију у очима и на обореним уснама, чекам ту твоју бубуљицу на врху носа као тачку на крају реченице.

УДОВИЦА

Када би само чуо ту реч, она би му се учинила претећом и узнемиравајућом.

Накит упозорења на женама, које су, трошећи време у горком безмолвију, упркос многобрижности испод своје мрачне короне, криле некакав дубоки амбис.

У ноздрвама је ћутио њихов густ воњ по тамјану, воштаницама и опором болном парфему смирне. Црнина којом прекриваху главу и тело, бејаше обол покојнику, који и после смрти, иако вргнут у таму најкрајњу, на месту где отпочину остаде са њима у чврстом загрљају. Мршаве и неиспаване, оне као да су, родитељима, мужевима вазда непокорне, рођењем већ биле предодређене да буду туђа несрећа, зли усуд. Сматрао је извесним њихов удео у смрти супружника; оне су као осмонога длакава чудовишта, женке паука, које усред љубавног заноса забијају отровни жалац у своје мужјаке, те они, умирући, на врхунцу заноса, настављају да врше сладострасне покрете још енергичније и брже!

Управо такву жену је срео. Није било потребно да му се представи. Она је већ носила печат хладне страве на пепељастом лицу, у тамним колутима под упалим очима. Са извесном језом и нелагодом усудио се да ступи у сметен разговор, уз грозничаве одрицаје у помислима на било какву неприличност или скверну реч. Као да би тиме нарушио мир умрлога, корпоризовану посмртну сен која не напушта надживелу наложницу.

Иако је из ње сваким издисајем на даљину испаравао облак отрова, није одолео да, на један дискретан зов, прстима осведочи њену путеност. Такву млечну белину рамена, груди, трбуха, бедара, живот му дотле никада није понудио. Научила га је како се користи уље, стимулишу скровита места на телу и он једнако као и сваки мушки створ паде у клопку, загладан у омамљиве чари скривене под њеном коротом, као у отворен гроб.

АПАТИЈА

На истоку Немачке, недалеко од границе са Пољском, у Еизенхутенштату, боравио сам те јесени у логору за азиланте. Док сам још имао свежине и воље да „променим своју судбину“, записао сам у своје дневнику:

*Посмаџрам фиџуру џамноуџој човека који од раној јуџра сеџи на ивици јолеме и узнемирујуће, ружне беџонске коцке. Главом увученом међу раменима, чиџавим џорзом клонув на доле, шакама исџружених руку ојреџи о колена, зури некамо у џило између сџојала. По сујесџивној снази јоредо сам ја са Рогеновом скулџџуром **Мислилац!***

*Врло је моџуће назреџи модел новој скулџџури човека на заласку миленијума коју бисмо моџи назваџи – **Аџаџија**.*

Тај заточеник, једнако као што сам то био и ја, под мојим прозором, на празној жардињери остајао би сатима после доручка у непромењеном положају, готово непокретан, до ручка. Онда, свакога дана изнова.

Као споменик удесима милиона безимених „недокументованих“ људи, азиланата, емиграната и апатрида који су тумарали дуж упоредника и меридијана, бежећи од ратова, диктатура и глади, призивајући шаку милости администрација земаља у које су успели да се укрцају накратко. Не схватајући да су само променили кавез.

Као споменик свима који су, високим троструким намотајима бодљикаве жице одељени од цивилизованог, демократског света, међу зградама сазданим од мрких цигала, у бившим касарнама нацистичких солдата, по утабаним стазама на земљи дворишта *Asylantenheim*-а, вукли ноге отежале под теретом невидљивих негви.

Хордама народа, прогнаника, бродоломника егзистенције, који урлају и машу беспомоћно за слободом, достојнијим животом, који ће проћи мимо њих и пред очима им заћи иза хоризонта. Препустивши првом големом таласу да их скупа са њиховим надама и сновима порине натраг у непојамне дубине анонимних судбина, неиспричаних повести, непостојања.

1999. Eisenhutenstadt, џрххваџилиџџе за азиланџе

ХОТЕЛ НИКАРАГВА

Витлају црни облаци над Келном и киша оштро под налетим ветра удара о прозорска стакла. Седим у мраку и зурим дуго у недовршени текст. Обасјан светлошћу са монитора, лицем и попрсјем израњам из таме иза својих леђа у соби. Тако силно чезнем да је неко ту са мном и да говори мојим језиком. Толико већ дуго ћутим да ми се чини да све више губим својства говора, јер се једини разговор, који ретко успевам да контролишем, одвија дивље у мени, у мојој глави, безгласно и без сведока. Срце као да упразно пулсира под овим вечито тамним порајнским небом и денунцира моју пролазност, у тишини коју премеравају метрономски откуцаји стоног часовника.

Боравим овде као човек који у дубокој усамљености и безнадној доколици игра шах сам са собом. Па вуче беле фигуре у намери да надмудри противника, потом црне, знајући шта намерава претходник. Имајући увида у план супарника са обе стране табле као да покушава да надмудри самог себе или да какву малу предност подари ономе за којег се лично, у себи определио. И тако се заиграва отклањајући заправо од себе страх од цајтнота, оног једино извесног часа који ће оборити заставицу његовог читавог, бадава утрошеног живота и у партији *себе проиш* себе објавити крај.

КАВЕЗ

Сувише си пажљив и учтив према мени. Али ја се ипак у овом тренутку радије одлучујем на безусловну самоћу. Не из „стваралачких потреба“, но пре из осећања стида. Стид ме је властитог кукавичлука. Тарем се још овлаш о живот, али је на мени фосфор омалио тако да никакву ватру не могу да произведем. Ватру, неку врсту личног пламена и светлости која би потврдила присуство божје у моме бићу. Напротив, страхујем да је превише близу лед сазнања да је читав мој невелики труд свих ових година био узалудан, пука дангуба, једна ординарна лаж.

Сада са горчином сумњам у такозване „литерарне заносе“.

На ово место незавидно, на овај пусти камен доспева свако ко на стихији својих осећања путује животом. Стид ме је дакле пред тобом, пред читавим светом, да ми, у очима, не угледате застрашујућу празнину. Обестрашћен сам, немам никаквих жеља, сем да изиђем одавде, стрмоглављен у кавез скелета и коже, у живот као у принудно боравиште из кога сваки дан провирујем у нади да ће ме се некада неко сетити, једнога дана доћи ми у посету, пружити руку и шапатам казати: *Де, добро је, игемо сада кући...*